

О. Н. Мушкудіані

Гоґебашвілі Якоб Симонович

ГОґЕБАШВІЛІ Якоб Симонович (გოგებაშვილი იაკობ სიმონის ძე; 15(27). 10. 1840, с. Варіані, нині Грузія – 01(14). 06. 1912, Тбілісі) – педагог, письменник, публіцист. Засн. наук. педагогіки в Грузії. 1861–63 навч. у Київ. духов. академії, одночасно слухав лекції з природознав. дисциплін в Університеті св. Володимира. Розробив навч. літературу для нар. шкіл: «*ბუნების კარი*» («Ключ до природи», 1865), «*ქართული ენის ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი მოსწავლეთათვის*» («Абетка грузинської мови й перша читанка учнів», Тбілісі, 1868), «*დედა ენა*» («Рідна мова», 1876), за принципами якої укладено підручники для сучас. початк. класів груз. шкіл. Г. – один з основоположників груз. дит. літ-ри. Співпрацював із дит. ж. «*გეგილი*» («Вруно») та «*ნაკადული*» («Джерельце»). Осн. джерело його творчості – груз. фольклор. Автор творів на істор. тематику: «*ასპინძის ომი*» («Аспіндська битва»), «*ერეკლე მეფე და ინგილო ქალი*» («Цар Ерекле та інгілойська дівчинка»), «*ცოტნე და დიანი*» («Цотне Дадіані»). 1910 вийшов однотомник його вибр. пед. та публіцист. праць. Був актив. громад. діячем, меценатом. Надсилав гроші засланим до Сибіру політ. в'язням. Після повернення з України до Грузії (1863) Г. популяризував укр. літературу, зокрема творчість Т. Шевченка, котрому присвятив ст. «*პატარა ბარათი დიდი პოეტის შესახებ*» («Маленька звістка про великого поета») // «*სახალხო გაზეთი*» («Нар. газета», 1911, 26 лют.), «*ტარას შევჩენკო – დიდი პოეტი უკრაინისა*» («Тарас Шевченко – великий поет України») // «*გეგილი*» («Вруно», 1911, № 3). Укр. мовою окремі твори Г. переклав Г. Халимоненко.

Основні твори

укр. перекл. – (Оповідання) // Піонерія. 1951. № 1; Цар Ерекле та інгілойська дівчинка // Маленька скарбничка. К., 1982; груз. мовою – თბულებათა 10 ტომეული. (Твори в 10 т. Тбілісі, 1952–65); თბულებათა 2 ტომეული (Твори в 2 т. Тбілісі, 1975); рос. перекл. – Избранные педагогические сочинения. Москва, 1954; Колыбельная. Тбилиси, 1970.

Рекомендована література

1. თალაკვაძე მ. ი. გოგებაშვილის ანბანის სახელმძღვანელოთა აგების პრინციპები. (Талаквადзе М. Принципи будови підручників, абеток Я. Гогебашвілі. Тбілісі, 1952); Тавзишвили Г. Яков Гогебашвили. Тбилиси, 1959;
2. Имедадзе В. К. Тарас Шевченко і Грузія. К., 1963;
3. Мушкудіані О. Н. З історії українсько-грузинських літературно-культурних взаємин ХІХ – початку ХХ ст. К., 1986.

Бібліографічний опис:

Гогебашвілі Яков Симонович / О. Н. Мушкудіані // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-25669>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).